

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 59 0 Пс 034038 21 Рев
Бања Лука, 30.6.2022. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Тање Бундало, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М.Г. д.о.о. У. и Д. д.о.о. О., оба заступана по М.М., В.К. и Н.Т., адвокатима из Б., против туженог ЈП В. Б., заступан по П.Ј., адвокату из Б., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 034038 19 Пж од 12.02.2021. године, на сједници одржаној 30.6.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Одбија се захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бијељини број 59 0 Пс 034038 19 Пс од 26.11.2019. године тужени је обавезан да тужитељима на име накнаде штете исплати износ од 135.935,35 КМ са затезном каматом од 14.3.2019. године до исплате и парничним трошковима у износу од 10.711,40 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 034038 19 Пж од 12.02.2021. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што би се тужбени захтјев одбио у цијелости.

Тужитељи су у одговору на ревизију оспорили наводе ревизије и предложили да се иста одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужитеља којим траже да се тужени обавезе да им на име накнаде обичне (директне) штете и измакле користи исплати укупно 135.935,35 КМ са затезном каматом и трошковима спора.

По проведеном поступку нижестепени судови су утврдили слиједеће чињенично стање: да је тужени као наручилац 2018. године провео поступак јавне набавке ради прикупљања понуда за уступање радова на текућем одржавању хидромелирационог система С.; да су се тужитељи пријавили у овом поступку као понуђачи, али да је њихова понуда одбачена као неквалификована; да је одлуком туженог од 09.7.2018. године за најповољнијег понуђача изабрано предузеће Г.М.П. д.о.о. Б.; да су тужитељи изјавили жалбу Канцеларији ... БиХ (даље: КРЖ), која је рјешењем од 23.8.2018. године усвојена те поништена одлука туженог о избору најповољнијег понуђача с образложењем да предузеће Г.М.П. д.о.о. Б. не испуњава услове из тендерске документације, а да је, насупрот томе, понуда тужитеља квалификована; да је у поновном поступку тужени предложио да се са тужитељима као најповољнијим понуђачима закључи уговор с тим да се формира комисија која ће провјерити њихову техничку опремљеност; да је ова комисија на лицу мјеста констатовала да тужитељи немају довољан број машина за обављање посла, ради чега је одлуком туженог од 27.9.2018. године за најповољнијег понуђача поново изабрано предузеће Г.М.П. д.о.о. Б., са којим је тужени закључио и уговор дана 28.9.2018. године; да су тужитељи и против ових аката изјавили жалбу која је одлуком КРЖ усвојена те поново поништена одлука туженог о избору најповољнијег понуђача као и уговор закључен са њим; да су тужитељи затражили од туженог да са њима закључи уговор о пружању услуга јер је КРЖ констатовала да је њихова понуда најбоља; да је тужени одбио да са тужитељима закључи уговор; да је висину штете коју су тужитељи претрпјели због незакључивања уговора обрачунао вјештак финансијске струке М.З.

Полазећи од наведених чињеница нижестепени судови су закључили да постоји одговорност туженог за штету коју су тужитељи претрпјели. Прихватајући налаз и мишљење вјештака финансијске струке, који је висину обичне штете и измакле користи обрачунао узимајући у обзир и све трошкове (директне и индиректне) који би пали на терет тужитеља да је дошло до закључења уговора између њих и туженог, ти судови су усвојили тужбени захтјев у цијелости.

Нижестепене пресуде су засноване на правилној примјени материјалног права.

У конкретном случају тужитељи су поднијели тужбу против туженог ради накнаде штете, истичући да им је незаконитим поступањем туженог у поступку јавне набавке причињена штета у виду изгубљене добити. Нижестепени судови су усвојили тужбени захтјев закључујући да су тужитељи изведеним доказима доказали своје тужбене наводе. Они су јасно образложили да су тужитељи у конкретном случају доказали да је тужени имао обавезу да са њима закључи уговор о јавној набавци радова у складу са одредбама члана 28. став 8. тачка а) у вези са чланом 72. Закона о јавним набавкама („Службени гласник БиХ“ број 39/14, даље: ЗЈН) одн. да су доказали да су били најповољнији понуђачи. Ови судови су се правилно позвали и на одредбе Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) које прописују основе одговорности за насталу штету (члан 154. став 1. ЗОО), шта је штета (члан 155. ЗОО), постојање кривице (члан 158. ЗОО), када правно лице одговара за штету (члан 172. ЗОО), обавезу лица да накнади штету ако је по закону обавезно да закључи неки уговор, а на захтјев заинтересованог лица не закључи тај уговор (члан 183. ЗОО), те услове за остварење права на накнаду штете у виду измакле користи (члан 189. став 3. ЗОО).

У образложењу својих пресуда нижестепени судови су дали задовољавајуће, јасне и потпуне разлоге, узимајући у обзир све околности релевантне за доношење одлуке о захтјеву тужитеља, па се не могу прихватити ревизиони наводи да су нижестепене пресуде захваћене повредама одредаба парничног поступка. Супротно тврдњама ревизије, нижестепени судови су на основу правилне и свеобухватне оцјене проведених доказа, у смислу члана 8. Закона о парничном поступку-„Службени гласник Републике Српске“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13, даље: ЗПП, правилно утврдили све битне чињенице за пресуђење. Ови судови су правилно примијенили и одредбе члана 102. ЗПП, када су одбили приједлог туженог, стављен на рочишту за главну расправу, да се изведе доказ читањем допунског извјештаја комисије од 25.9.2018. године. Наиме, суд је прихватио све приједлоге туженог за извођење доказа који су стављени на припремном рочишту и сви ти докази су изведени, али извођење доказа предложеног тек на главној расправи оправдано није прихваћено јер тужени није учинио вјероватним да није био у могућности да на припремном рочишту предложи тај доказ. Уосталом, ради се о доказу који није од утицаја на доношење одлуке у овој парници, слиједом чега се инсистирање ревизије на том доказу указује као неосновано и лишено ваљане аргументације. Тврдња ревизије да судови нису прихватили да проведу доказ читањем документа насловљеног као споразумни раскид уговора је произвољна и неаргументована будући да током поступка тужени није ни предложио извођење тог доказа.

Према одредби члана 183. ЗОО, лице које је по закону обавезно да закључи неки уговор дужно је да заинтересованом лицу надокнади штету ако на захтјев овог лица без одлагања не закључи тај уговор. Дакле, кад постоји законска обавеза одређеног лица да закључи одређени уговор, онда заинтересовано лице може захтијевати да се такав уговор без одлагања закључи. Уколико лице, које је обавезно да закључи уговор, без одлагања то не учини, оно је дужно да накнади штету заинтересованом лицу према општим правилима о накнади штете због неиспуњења обавезе. Одредбом члана 121. ЗЈН је прописано да сваки од учесника поступка јавне набавке који је претрпио штету због повреде тог закона има могућност да пред надлежним судом покрене поступак за остварење права на накнаду штете због измакле добити, а према општим прописима о накнади штете. Из цитиране одредбе произлази да учесник у поступку јавне набавке има право да тражи накнаде штете у свим случајевима када дође до повреде ЗЈН, а не само када није дошло до закључења уговора са најбољим понуђачем.

Тужитељи су захтијевали од туженог да са њима закључи уговор јер је у поступку вођеном пред КРЖ утврђено да је њихова понуда била најповољнија па су испуњени услови из члана 183. ЗОО у вези са чланом 121. ЗЈН за постојање основа одговорности за штету на страни туженог. Из наведених разлога погрешне су тврдње ревизије туженог да нема основа по коме би он могао бити обавезан да тужитељима накнади штету.

Штета коју су тужитељи претрпјели се не може изједначити са цијеном радова који би били изведени да је уговор закључен, јер би у извршењу уговорне обавезе тужитељи имали и одређене трошкове, па се штета састоји само у губитку користи коју би тужитељи закључивањем и извршавањем уговора могли основано очекивати према редовном току ствари или посебним околностима, у складу са чл. 189. ст. 3. у вези са чл. 154. ст. 1., 155. и 262. ст. 2. ЗОО. Финансијски вјештак М.З. је у свом налазу и мишљењу изгубљену добит тужитеља обрачунао на бази очекиваног прихода у износу од 209.518,64 КМ. Од тог износа су одбијени трошкови које би тужитељи сносили да је

посао обављен. Дакле, изгубљена добит представља разлику између оствареног нето прихода и расхода у које спадају сви трошкови које би тужитељи имали у обављању посла као што су трошкови горива и мазива, амортизација, одржавање и плате запослених. Када се расходи одбију од прихода, измакла корист износи 135.486,35 КМ, а тужитељи су, поред тога, претрпјели и обичну штету у износу од 449,00 КМ, која се односи на трошак прибављања потребних потврда и увјерења неопходних за учествовање у поступку јавне набавке. Вјештак се изјаснио о свим примједбама датим на његов налаз и мишљење те одговорио на сва питања која су му странке поставиле, па су нижестепени судови с правом прихватили његов налаз и мишљење јер није било основа да се сумња у валидност и стручност истога.

Неосновани су сви наводи ревизије којима се тврди да тужитељи нису били оспособљени за обављање предметног посла. Ово питање је ријешено у поступку који се водио пред КРЖ, који орган је надлежан за утврђивање законитости проведеног поступка јавне набавке. У конкретном случају, КРЖ је у три наврата уважила жалбе тужитеља те поништила одлуке туженог о избору најповољнијег понуђача као и уговор који је тужени закључио са лицем које није испуњавало услове из расписаног тендера. У одлукама КРЖ су наведене све повреде поступка јавне набавке коју је починио тужени, а због којих су тужитељи претрпјели штету чију накнаду траже у овој парници. КРЖ је недвосмислено утврдила да тужени није могао да дисквалификује тужитеље јер су исти испуњавали све услове из тендерске документације да им се додијели предметни посао. Такође је овај орган заузео јасан став да је тужени прекршио закон тиме што је, након што је прихватио понуду тужитеља као најповољнију, формирао комисију која је била задужена да само код тужитеља, а не и код осталих понуђача, на терену установи техничку способност за обављање посла, поготово што та комисија није на ваљан начин утврдила стање затечено на терену. Нижестепени судови су у овој парници везани за одлуке КРЖ као органа управе надлежног за утврђење законитости поступка јавне набавке (члан 12. став 1. ЗПП) будући да парнични суд није надлежан да одлучује о законитости тог поступка нити се у парничном поступку могу истицати приговори који се односе на правилност и законитост поступка вођеног пред КРЖ, а већина ревизионих приговора се управо односи на побијање закључака које је КРЖ заузела у својим одлукама.

Тужени у ревизији по први пут наводи да је одлуком Суда БиХ од 04.5.2020. године поништено рјешење КРЖ од 29.11.2018. године, али не прилаже ту одлуку. Овај навод, и под претпоставком да је поткријепљен доказима, нема утицај на правилност и законитост нижестепених пресуда јер би се радило о чињеници која је наступила након доношења првостепене пресуде и након изјављивања жалбе против исте, а судови одлуку доносе на основу чињеница које постоје у моменту закључења главне расправе. У ревизионом поступку је изричито забрањено преиспитивати утврђено чињенично стање (члан 240. став 2. ЗПП), па се у ревизији не могу износити ни нове чињенице (члан 242. ЗПП). Осим тога, тужени заборавља да, осим одлуке од 29.11.2018. године, постоје још 2 одлуке КРЖ (донесене 23.8. и 15.11.2018. године) којима су поништене одлуке туженог о избору Г.М.П. д.о.о. Б. за најповољнијег понуђача као и уговор закључен између туженог и тог предузећа, а према стању списка, те одлуке КРЖ су коначне и правоснажне.

На основу свега изложеног овај суд је одлучио као у изреци (чл. 248. ЗПП).

У складу са одредбама члана 397. став 1. и 387. ЗПП, тужитељима нису досуђени трошкови на име састава одговора на ревизију јер исти нису били потребни за вођење парнице.

Предсједник вијећа
Тања Бундало

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић